

videre foreslås som ny regel indført en bestemmelse om, at adoptivforholdet efter påstand skal opløses ved dom, såfremt adoptivbarnet viser sig at lide af åndssvaghed eller sindssygdom i en sådan grad, at det ville være åbenbart ubilligt at forlange forholdet opretholdt. Lidelsen skal hidrøre fra tiden før adoptionen, og ophævelsesadgangen kan ikke benyttes, såfremt adoptanten ved adoptionen var bekendt med lidelsens tilstedeværelse. Sag om ophævelse må anlægges inden 5 år fra adoptionsbevillingens dato.

Kommissionen foreslår den nugældende adgang til ophævelse af adoptivforhold, når det er af væsentlig betydning for barnet, opretholdt uden realitetsændring. Bestemmelsen om ophævelse på grund af adoptivbarnets lastværdige forhold overfor adoptanten foreslås opretholdt med nogen ændring i formuleringen, idet det efter forslaget skal være afgørende, om „det ville være åbenbart ubilligt at forlange adoptivforholdet opretholdt“. Med hensyn til retsvirkningerne af ophævelse foreslår kommissionen, at forholdet til den naturlige slægt ikke skal genopstå i tilfælde, hvor forholdet opløses efter aftale mellem parterne (forslagets § 16, stk. 1) eller på grund af barnets sjælelige mangel eller lidelse (forslagets § 17), at forholdet til slægten altid skal genopstå i tilfælde, hvor forholdet hæves administrativt efter adoptanternes død, (forslagets § 16, stk. 2), og at det afgøres konkret af retten, om forholdet skal genopstå i de andre ophævelsestilfælde. Som ny regel indføres, at det i alle tilfælde kan bestemmes, at adoptanten efter opløsningen skal betale bidrag til barnets underhold.

Justitsministeriet kan tiltræde kommissionens forslag for så vidt angår ændringerne i adgangen til at få et adoptivforhold opløst. Da bestemmelsen i kommissionsudkastets § 17, stk. 2, om retsvirkningerne af en opløsning af et adoptivforhold efter adoptanternes død naturligt hører hjemme blandt bestemmelserne om opløsningens retsvirkninger i andre tilfælde, har man optaget den pågældende bestemmelse i forslaget § 22. Med hensyn til bestemmelsen i § 17 om opløsning på grund af sindssygdom eller åndssvaghed hos barnet bemærkes, at bestemmelsen afviger fra de tilsvarende norske og svenske bestemmelser. I den svenske adoptionslov indførtes i 1944 en bestemmelse, der gav domstolene adgang til at opløse et adoptivforhold ikke alene i tilfælde, hvor barnet led af sjælelige lidelser eller mangler, men også hvis det viste sig at lide af alvorlig legemlig mangel eller sygdom, der hidrørte fra tiden før adoptionen, og i 1948 gennemførtes en tilsvarende ændring af den norske adoptionslov. Et her i landet fremsat forslag,

der tilsigtede at bringe den danske adoptionslov i overensstemmelse med den norske og svenske på dette område, blev behandlet på rigsdagen i 1948—49 (RT 1948—49 tillæg A. sp. 3741—3748 og landstingets forhandlinger sp. 315—316 og 466—484), 1950—51 (RT 1950—51 tillæg A. sp. 3261—3264 og 7409—7412 samt landstingets forhandlinger sp. 80, 87—93, 956 og 981—983) og 1951—52 (RT 1951—52 tillæg A. sp. 3067—3070, tillæg B. sp. 171—174, landstingets forhandlinger sp. 8, 90—91, 349—362 og 366—368 samt folketingets forhandlinger sp. 1891—1926), men blev ikke vedtaget.

Fra norsk og svensk side har man givet udtryk for, at man ikke fandt grundlag for at ændre de pågældende bestemmelser. Selv om justitsministeriet ville finde det ønskeligt, at der også på dette punkt var opnået ensartede regler, og selv om man i og for sig ikke nærer nogen betænkelighed ved at indføre regler svarende til de norske og svenske ud fra den opfattelse, at der kun vil være anvendelse for dem i så ekstraordinære tilfælde, at det ikke kan betyde nogen svækkelse af fastheden i adoptivforhold, en antagelse der støttes af de norske og svenske erfaringer, så har man dog under hensyn til den modstand mod reglerne, der kom frem ved forslaget behandling på rigsdagen, ment at burde følge kommissionens forslag.

Justitsministeriet kan tiltræde kommissionens forslag til ændring af retsvirkningerne af opløsningen af adoptivforhold med den ændring, at det også i tilfælde, hvor opløsningen er begrundet i barnets sindssygdom eller åndssvaghed, overlades til retten at afgøre, om forholdet til den virkelige slægt skal genopstå. Det kan efter justitsministeriets opfattelse ikke på forhånd udelukkes, at barnets tilbagevenden til de virkelige forældre vil være den for barnet bedste løsning og undertiden stemme med forældrenes ønske, og disse tilfælde er i lige så høj grad som de andre tilfælde af opløsning ved dom, egnede til afgørelse på grundlag af sagens konkrete omstændigheder.

Den gældende lovs § 21 bestemmer, for det tilfælde at ægtefæller har fælles adoptivbarn, at adoptivforholdet kun kan opløses overfor dem begge.

Kommissionen foreslår, at der skal kunne gøres undtagelse fra denne regel og anfører som motivering herfor, at der kan tænkes tilfælde, hvor det, efter at ægtefællerne er blevet skilt, vil være rimeligt at opløse forholdet alene overfor den af dem, der ikke har fået forældremyndigheden.

Da bestemmelsen om at opløsning kun kan ske overfor begge ægtefæller kun gælder, sålænge ægte-